

Wrocław, 05.05.2023

dr hab. Magdalena Sobocińska, prof. UEW
Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

Recenzja rozprawy doktorskiej

mgr Lubomiry Trojan

pt. „Zastosowanie design thinking w zarządzaniu niematerialnym dziedzictwem kulturowym regionu”, przygotowanej na Wydziale Nauk Stosowanych Akademii WSB, pod kierunkiem naukowym promotor dra hab. Bernarda Ziębickiego, prof. UEK

Podstawa opracowania recenzji i ogólna charakterystyka rozprawy

Przedmiotem niniejszej recenzji jest rozprawa doktorska Pani mgr Lubomiry Trojan pt. „Zastosowanie design thinking w zarządzaniu niematerialnym dziedzictwem kulturowym regionu”. Promotorem pracy jest Pan dr hab. Bernard Ziębicki, prof. UEK. Podstawą formalną recenzji jest pismo z dnia 28 lutego 2023 roku Dziekan Wydziału Nauk Stosowanych Akademii WSB Pani dr hab. Katarzyny Szczepańskiej-Woszczyń, prof. AWSB w sprawie powierzenia mi do oceny rozprawy doktorskiej mgr Lubomiry Trojan.

Celem recenzji jest odpowiedź na pytanie, czy rozprawa ta spełnia wymogi określone w art. 187 ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (tekst jednolity Dz.U. z 2023 r. poz. 742).

Zważywszy, że rozprawa doktorska powinna stanowić oryginalne rozwiązanie problemu naukowego oraz prezentować ogólną wiedzę teoretyczną Kandydatki w dyscyplinie naukowej, w tym przypadku w dyscyplinie nauki o zarządzaniu i jakości, a także potwierdzać umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej, to ocena rozprawy doktorskiej została dokonana na podstawie poniżej wymienionych kryteriów, umożliwiających stwierdzenie, czy przedstawiona rozprawa doktorska mgr Lubomiry Trojan spełnia wymogi

ustawowe. Recenzja została opracowana z uwzględnieniem:

- oceny problematyki pracy i jej interdyscyplinarnego charakteru, tematu rozprawy doktorskiej oraz pytań badawczych,
- sformułowanych celów rozprawy, hipotezy głównej i hipotez szczegółowych, a także zastosowanych metod badawczych,
- zawartości merytorycznej pracy oraz jej układu i struktury,
- strony formalnej, językowej i edytorskiej rozprawy.

Recenzowana rozprawa doktorska liczy 366 stron wraz ze streszczeniem (w języku polskim i angielskim) oraz z załącznikami w formie: kwestionariusza ankiety, scenariusza indywidualnego wywiadu pogłębionego. Na rozprawę doktorską składają się wstęp, pięć rozdziałów, zakończenie, bibliografia, a także wykazy tabel i rysunków.

Problematyka pracy i jej interdyscyplinarny charakter, temat rozprawy doktorskiej oraz pytania badawcze

Rozprawa doktorska mgr Lubomiry Trojan dotyczy ważnej problematyki zarządzania niematerialnym dziedzictwem kulturowym regionu i możliwości zastosowania w tym obszarze metody design thinking. Problematyka ta ma interdyscyplinarny i wielowymiarowy charakter, który immanentnie wynika z jednej strony z podlegającego rozszerzeniu sposobu definiowania kategorii dziedzictwa kulturowego, a z drugiej – jak słusznie zauważa Doktorantka – transgresji designu. Waler nowości pracy doktorskiej wynika między innymi z tego, iż zostały jej nadane takie ramy konceptualne, że ważnym nurtem rozważań jest zarówno dziedzictwo kulturowe, jak również metoda design thinking, która oparta jest na synergicznym połączeniu myślenia kreatywnego, intuicyjnego z analitycznym, dedukcyjnym i może być ujęta jako proces kreowania innowacji skoncentrowany na współpracy, obserwacji, uczeniu się, wizualizacji idei oraz na szybkim prototypowaniu i testowaniu produktu. Wyróżnikiem tej metody jest to, że bazuje ona na takich kategoriach jak: pogłębione zrozumienie istoty problemu, zbliżenie do użytkownika końcowego oraz budowanie zaangażowania wszystkich stron procesu innowacyjnego.

Wśród przesłanek prowadzenia badań naukowych w tym zakresie należy wskazać na potrzebę rozwijania wiedzy z zakresu możliwości implementacji nowoczesnych metod zarządzania w sferze kultury, a w tym w obszarze materialnego i niematerialnego dziedzictwa kulturowego. Wpisuje się to w obserwowane równoległe zachodzące procesy ekonomizacji kultury oraz kulturyzacji ekonomii. Traktowanie kultury nawet jako sacrum nie oznacza braku potrzeby wdrażania w tej sferze nowoczesnych podejść i koncepcji zarządzania, które powinny

być dostosowane zarówno w warstwie rozwiązań teoretycznych, jak i praktycznych do specyfiki sfery kultury. Adaptacja nowoczesnych metod zarządzania na grunt sfery kultury uwarunkowana jest wielowymiarowo i wiąże się m.in. z potrzebą zwiększania poziomu uczestnictwa w kulturze, rozwojem nowych stylów życia, przemianami w hierarchiach wartości życiowych i miejsca w nich kultury i czasu wolnego, a także rozwojem nowych mediów i procesem globalizacji, który sprawia, że z jednej strony ludzie niejednokrotnie określają swoją tożsamość poprzez budowanie związku z regionem, a z drugiej rozwija się globalna kultura konsumpcji.

Z uznaniem pragnę podkreślić, że wybór pola badawczego świadczy o dobrym rozeznaniu Autorki pracy doktorskiej w kierunkach rozwoju zarządzania i spełnia wymagania stawiane w tym zakresie rozprawom doktorskim. Zważywszy na zidentyfikowaną we właściwy sposób lukę badawczą o charakterze teoretycznym, metodycznym i empirycznym (strona 16 rozprawy doktorskiej) nie mam wątpliwości, że wybrana przez mgr Lubomirę Trojan problematyka rozprawy jest nie tylko interesująca i aktualna, ale również istotna z naukowego i aplikacyjnego punktu widzenia. Pragnę również wskazać, że Doktorantka sformułowała we wstępie pracy doktorskiej ważne pytanie dotyczące tego, czy design thinking – ugruntowane już w biznesie – może stanowić również skuteczne narzędzie w obszarze tak odmiennym, jak zarządzanie niematerialnym dziedzictwem kulturowym regionu, które dookreśliła w formie sześciu pytań badawczych:

- Na czym polega proces zarządzania niematerialnym dziedzictwem kulturowym regionu?
- W jakim stopniu niematerialne dziedzictwo kulturowe wpływa na rozwój regionu?
- Czy możliwe jest przeniesienie stosowanej w biznesie metody design thinking do odmiennego obszaru, jakim jest zarządzanie niematerialnym dziedzictwem kulturowym?
- Na czym powinna polegać adaptacja metody design thinking do zarządzania niematerialnym dziedzictwem kulturowym?
- Jakie są efekty zastosowania metody design thinking w obszarze niematerialnego dziedzictwa kulturowego?
- Jakie są uwarunkowania wdrażania rozwiązań wzorniczych inspirowanych dziedzictwem kulturowym regionu?

Jednocześnie należy podkreślić, że temat pracy został ujęty trafnie i w sposób dobrze oddający poruszaną w pracy problematykę.

Ocena w zakresie sformułowanych celów rozprawy, hipotezy głównej i hipotez szczegółowych, a także zastosowanych metod badawczych

Prowadzone w pracy doktorskiej przez mgr Lubomirę Trojan rozważania i analizy zostały ukierunkowane na realizację celu głównego pracy oraz celów szczegółowych. Określony we wstępie cel główny dotyczył adaptacji metody design thinking w zarządzaniu niematerialnym dziedzictwem kulturowym regionu. Cel ten został dookreślony wiązką celów o charakterze teoretyczno-poznawczym, metodycznym oraz praktycznym (strona 156 pracy). Z uznaniem pragnę podkreślić, że cel główny oraz cele szczegółowe zostały określone w sposób prawidłowy i ambitny. Ściśle związane z wybranym przez Autorkę polem badawczym są również hipotezy. Mgr Lubomira Trojan sformułowała następującą główną hipotezę badawczą: „design thinking stanowi skuteczne narzędzie zarządzania niematerialnym dziedzictwem kulturowym regionu”. Oprócz hipotezy głównej Doktorantka sformułowała sześć hipotez szczegółowych:

- Hs1 – Działania w zakresie zarządzania niematerialnym dziedzictwem kulturowym mają pozytywny wpływ na rozwój regionu.
- Hs2 – W Polsce design w obszarze niematerialnego dziedzictwa kulturowego wykorzystywany jest głównie jako narzędzie stylizacji.
- Hs3 – W Polsce design thinking wykorzystywane jest w rozwoju niematerialnego dziedzictwa kulturowego regionu w niewielkim zakresie.
- Hs4 – Implementacja metody design thinking w zarządzaniu niematerialnym dziedzictwem kulturowym regionu wymaga uwzględnienia specyfiki i odrębności tego obszaru.
- Hs5 – Istnieje pozytywne powiązanie pomiędzy zastosowaniem design thinking w zarządzaniu niematerialnym dziedzictwem kulturowym i realizacją założeń zrównoważonego rozwoju regionu.
- Hs6 – Design thinking stanowi skuteczne narzędzie kreowania innowacyjnych rozwiązań w obszarze niematerialnego dziedzictwa kulturowego regionu.

Hipotezy te zostały sformułowane we właściwy sposób. Dobrze oddają podjętą w pracy problematykę. Wysoko należy ocenić to, iż relacje występujące między kategoriami ujętymi w hipotezach zostały zobrazowane w formie modelu teoretycznego badań. Zrealizowany przez mgr Lubomirę Trojan proces badawczy był złożony i został ukierunkowany na zmniejszenie zidentyfikowanych luk badawczych, a także weryfikację hipotez. Należy zaznaczyć, że jego realizacja jest potwierdzeniem posiadania przez Doktorantkę wysokich kompetencji badawczych i umiejętności prowadzenia badań empirycznych o charakterze zarówno ilościowym, jak i jakościowym. Proces badawczy obejmował pogłębione studia literaturowe

oraz badania empiryczne. Autorka spełniła wymóg triangulacji metod, co przełożyło się na szersze i głębsze spojrzenie na badane kategorie. Ponadto pragnę zaznaczyć, iż sposób zaprezentowania w rozprawie metodyki zrealizowanych badań empirycznych jest bardzo czytelny i świadczy o bardzo dobrym przygotowaniu Doktorantki do prowadzenia badań naukowych.

Walory metodyczne pracy wynikają również z właściwego opisu zmiennych przyjętych do badań. W ramach badań ilościowych zrealizowano ogólnopolskie badania na próbie 381 respondentów reprezentujących administrację samorządową, instytucje kultury oraz organizacje pozarządowe. Ważnym etapem w procesie badawczym była również realizacja badań jakościowych w dwóch grupach. Badaniem jakościowym zostali objęci uczestnicy Szkoły Letniej zorganizowanej przez Międzynarodowe Centrum Kultury w ramach projektu Ilucidare (N=10 wywiadów pogłębionych) oraz uczestnicy eksperymentu naukowego, przeprowadzonego przez Autorkę w ramach warsztatu design thinking w obszarze niematerialnego dziedzictwa kulturowego regionu (N=13 wywiadów pogłębionych). W ramach polemiki można dyskutować nad tym, czy użycie przez Autorkę słowa „eksperyment” nie jest na wyrost, gdyż dla eksperymentu znamienne jest prowadzenie badań i analiz wyników w odniesieniu do grupy eksperymentalnej i kontrolnej.

Należy dodać, że użyte metody badawcze są właściwe z punktu widzenia celów pracy. Wysoko należy ocenić przygotowane narzędzia badawcze w formie kwestionariusza ankiety oraz scenariusza pogłębionych wywiadów indywidualnych, które zostały ujęte jako załączniki pracy doktorskiej. Zrealizowane postępowanie badawcze przełożyło się na zgromadzenie przez mgr Lubomirę Trojan dużego materiału badawczego, który Doktorantka poddała pogłębionej analizie z zastosowaniem dobrze dobranych metod. W konsekwencji umożliwiło to Doktorantce osiągnąć założone cele pracy, a w szczególności dokonać adaptacji metody design thinking do zarządzania niematerialnym dziedzictwem kulturowym regionu.

Ocena zawartości merytorycznej pracy oraz jej układu i struktury

Praca doktorska mgr Lubomiry Trojan cechuje się spójną, logiczną i przejrzystą konstrukcją. Konstrukcja ta dobrze wyraża cele pracy. Proporcje między poszczególnymi rozdziałami zostały zachowane. Za właściwe uważam rozdzielenie treści teoretycznych od metodycznych i empirycznych, jak również sposób prezentacji poszczególnych problemów. Zawartość rozdziałów jest przemyślana i podporządkowana tematowi pracy. Wstęp i zakończenie zostały poprawnie zredagowane i zawierają wymagane w nich elementy. Prowadzone analizy są wnikliwie, tok rozważań jest klarowny, argumentacja przekonująca, a

formułowane na podstawie studiów literaturowych wnioski są dobrze udokumentowane w przypisach bibliograficznych. Przywołane przez Doktorantkę w pracy doktorskiej pozycje literaturowe zostały właściwie dobrane. 70% w bibliografii zawierającej monografie i artykuły opublikowane w czasopiśmie (z wyłączeniem źródeł internetowych, aktów prawnych oraz innych dokumentów) stanowią publikacje wydane po 2010 roku.

Bibliografia recenzowanej pracy liczy łącznie 372 pozycje, w tym 223 pozycje zawierające monografie, podręczniki, rozdziały w monografiach i artykuły, a także 118 źródeł internetowych, 19 aktów prawnych i 12 innych źródeł. Jednocześnie zachęcam Doktorantkę do kontynuacji badań literaturowych, a w szczególności do uwzględniania w przyszłych rozważaniach podejścia do dziedzictwa kulturowego prezentowanego przez Prof. dra hab. Andrzeja Szromnika (np. Marketing dziedzictwa kulturowego. Obiekt zabytkowy na rynku, Wydawnictwo C.H.Beck, Warszawa 2022).

Udział publikacji wydanych w języku angielskim w bibliografii (z wyłączeniem źródeł internetowych i aktów prawnych) wynosi prawie 44%. Świadczy to o wykorzystaniu w relatywnie dużym zakresie w pracy doktorskiej światowego dorobku naukowego dotyczącego podjętej problematyki. Analiza wykorzystanej w pracy literatury pozwala na stwierdzenie, że Doktorantka we właściwy sposób osadziła wyniki własnych badań empirycznych, zarówno ilościowych, jak i jakościowych w dotychczasowym dorobku literaturowym z zakresu zarządzania, a w szczególności design thinking oraz dziedzictwa kulturowego i rozwoju regionalnego.

Rozdział pierwszy dotyczy procesu zarządzania niematerialnym dziedzictwem kulturowym regionu. Słusznie, iż mgr Lubomira Trojan wychodząc w rozważaniach od pojęcia i ewolucji znaczenia dziedzictwa kulturowego wskazuje na to, iż jest ono przedmiotem badań realizowanych na gruncie różnych dyscyplin naukowych i coraz częściej traktowane jest ono w coraz szerszy sposób jako wszelki dorobek ludzki. Walorem rozdziału jest przedstawienie występujących w literaturze podejść do sposobów kategoryzacji dziedzictwa kulturowego oraz roli jaką pełni z perspektywy jednostki i rozwoju społeczno-gospodarczego. Interesujące i wartościowe poznawczo są rozważania dotyczące ewolucji znaczenia dziedzictwa w kluczowych dokumentach UNESCO. Stanowiło to dobry punkt wyjścia do ukazania cech niematerialnego dziedzictwa kulturowego oraz czynników wpływających na zapewnienie ciągłości transmisji niematerialnego dziedzictwa kulturowego, do których Autorka słusznie na podstawie kwerendy literatury zaliczyła: świadomość wartości wśród depozytariuszy i odbiorców, spójne strategie zarządzania, stosowane narzędzia oraz rozwiązania prawne. Wysoce pozytywnie należy ocenić prowadzony przez Doktorantkę wywód dotyczący systemu prawnego ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego w Polsce oraz znaczenia

dziedzictwa w procesach rozwoju regionalnego. Mając na uwadze sformułowane we wstępie pytania badawcze ważną część rozdziału stanowią rozważania dotyczące etapów zarządzania niematerialnym dziedzictwem kulturowym, w których Autorka odnosi się do modelu opracowanego przez Narodowy Instytut Dziedzictwa. Należy zgodzić się ze sformulowanym przez Doktorantkę wnioskiem, iż model ten łączy aspekty dziedzictwa w wymiarze materialnym, jak i niematerialnym oraz uwzględnia powiązania jego rozwoju ze zrównoważonym rozwojem regionów i dobrostanem mieszkańców.

Rozdział drugi, zgodnie z zapowiedzią w tytule, ukierunkowany został na omówienie metody design thinking i jej wykorzystania we współczesnym zarządzaniu. Analizy w nim prowadzone pozwoliły na przedstawienie w interdyscyplinarny sposób transgresji designu poprzez dokonanie twórczego przeglądu jego definicji oraz pełnionych ról, jak również poprzez ukazanie istoty zarządzania designem. Do atutów tego rozdziału zaliczam również rozważania dotyczące metody design thinking. Ich wartość jest tym większa, że Autorka zidentyfikowała występujące w literaturze podejścia do definiowania design thinking, a także zaprezentowała proces i wymiary design thinking w odniesieniu do dyscypliny nauki o zarządzaniu i jakości. O erudycji mgr Lubomiry Trojan świadczy sposób przedstawienia genezy i ewolucji metody design thinking oraz modeli myślenia projektowego. Za właściwe uważam to, iż Autorka zaprezentowała model pracy projektowej Design Council – Double Diamond, model IDEO i Tima Browna, model Stanford d.school – Design Thinking Bootleg i model projektowania włączającego Norweskiej Rady Designu. Aplikacyjne wartości rozdziału wynikają z przedstawienia w nim obszarów i warunków oraz przykładów stosowania design thinking w przedsiębiorstwach, a także korzyści i ograniczeń tej metody.

W trzecim rozdziale pracy doktorskiej we wzorcowy sposób została zaprezentowana metodyka badań własnych oraz model badawczy. Moja ocena na temat zastosowanych przez Autorkę rozwiązań metodycznych i zrealizowanych badań jest wysoce pozytywna i została przedstawiona w części recenzji poświęconej tym kwestiom. Kolejne dwa rozdziały pracy w szczególności świadczą o wkładzie mgr Lubomiry Trojan w rozwój nauk o zarządzaniu i jakości przez wzbogacenie wiedzy o zastosowaniu design thinking w zarządzaniu niematerialnym dziedzictwem kulturowym regionu.

W rozdziale czwartym Doktorantka dążąc do ukazania dobrych praktyk w zakresie wykorzystania design thinking w zarządzaniu niematerialnym dziedzictwem kulturowym regionu przedstawiła rolę design thinking w zarządzaniu zrównoważonym rozwojem rękodzieła na Tajwanie, a także w zarządzaniu wizerunkiem miasta Olbia oraz ofertą kulturalną Dublina. Ponadto ładunek poznawczy i aplikacyjny prezentowanych przykładów wynika z tego, iż mgr Lubomira Trojan ukazała także w oparciu o własne badania zastosowanie design

thinking ukierunkowane na potrzeby zachowania obyczaju malowania porcelany na Opolszczyźnie. Jednym z osiągnięć Doktorantki jest także określenie różnic występujących między procesem design thinking w biznesie oraz w obszarze niematerialnego dziedzictwa kulturowego i zidentyfikowanie płaszczyzn stosowania design thinking, do których Autorka zaliczyła: ustalenie kontekstu występowania danego elementu niematerialnego dziedzictwa, uchwycenie szerokiej perspektywy spojrzenia na dziedzictwo, określenie grup odbiorców i odkrycie ich potrzeb, zdefiniowanie wartości dziedzictwa dla depozytariuszy, jak również określenie możliwości ich angażowania w ochronę i rozwój dziedzictwa, czy też wskazanie najlepszych form komunikowania dziedzictwa i barier jego rozwoju. Dużą wartość merytoryczną posiada ponadto zaprezentowana w szczegółowy sposób w rozdziale czwartym metodyka design thinking znajdująca zastosowanie w zarządzaniu niematerialnym dziedzictwem kulturowym regionu.

W ostatnim rozdziale pracy mgr Lubomira Trojan przedstawiła wyniki autorskich badań jakościowych oraz ilościowych. Ich analiza została ukierunkowana na kategorię skuteczności design thinking w tworzeniu rozwiązań w obszarze niematerialnego dziedzictwa kulturowego regionu i umożliwiła określenie, które elementy tego dziedzictwa występują w objętych badaniem regionach, a także jakie działania podejmowane są na rzecz ochrony oraz rozwoju dziedzictwa. Istotne są również poczynione przez Autorkę ustalenia dotyczące celów, do jakich wykorzystywane jest niematerialne dziedzictwo kulturowe w regionach oraz jego wpływu na rozwój regionów. Na wysoce pozytywną ocenę zasługują również analizy dotyczące postaw badanych wobec stosowania metod kreatywnych w działaniach w obszarze niematerialnego dziedzictwa kulturowego regionu. Warte upowszechniania są również wyniki badań jakościowych, które dotyczą ocen objętych badaniem osób w zakresie rezultatów stosowania metody design thinking w obszarze niematerialnego dziedzictwa kulturowego regionu, a w szczególności korzyści oraz ograniczeń stosowania tej metody. Zrealizowane przez Doktorantkę badania umożliwiły weryfikację hipotez (z sześciu w całości zostały potwierdzone cztery) i sformułowanie wielu ważnych wniosków wynikających z wdrażania zaproponowanego przez Autorkę modelu procesu design thinking w obszarze niematerialnego dziedzictwa kulturowego regionu.

W podsumowaniu tego punktu recenzji pragnę podkreślić, że Autorka we właściwy sposób zidentyfikowała swój wkład w rozwój nauki, który przede wszystkim upatruję w określeniu założeń i obszarów zastosowania design thinking w zarządzaniu niematerialnym dziedzictwem kulturowym regionu oraz metodyki takiego procesu, zbudowaniu modelu procesu design thinking dla obszaru niematerialnego dziedzictwa kulturowego, a także wskazaniu szeregu zależności pomiędzy zastosowaniem metody design thinking w obszarze

niematerialnego dziedzictwa kulturowego regionu a jego ochroną, rozwojem i zarządzaniem. Z uznaniem pragnę podkreślić, że zakres zrealizowanych badań literaturowych i empirycznych, sposób prezentacji ich wyników oraz duże znaczenie sformułowanych wniosków sprawiają, że praca posiada wartości poznawcze oraz aplikacyjne. Praca doktorska mgr Lubomiry Trojan cechuje się wysoką wartością merytoryczną, a także interdyscyplinarnym charakterem, który jest konsekwencją uwzględnienia w analizach dotyczących design thinking oraz dziedzictwa kulturowego wiedzy socjologicznej i psychologicznej.

Strona formalna, językowa i edytorska pracy

Rozprawa doktorska mgr Lubomiry Trojan spełnia wymogi formalne stawiane tego typu pracom i jest dobrze przygotowana pod względem edytorskim. Należy podkreślić, że używana w pracy terminologia jest zgodna z obowiązującą w literaturze przedmiotu. Bibliografia została przygotowana zgodnie z obowiązującymi standardami. Przypisy są podawane w prawidłowy sposób. Sprawność narracyjna i logiczny sposób prowadzenia rozważań potwierdzają to, iż Doktorantka w wysokim stopniu opanowała warsztat pisarski, a także posiada bardzo dobre wyczucie i znajomość problematyki dotyczącej design thinking i zarządzania dziedzictwem kulturowym regionu. Z obowiązku recenzenta zwracam uwagę na drobne usterki techniczne – np. pod tabelą 4.2 brakuje części źródła. W przypadku publikacji pracy należałoby to wyeliminować. Jednocześnie pragnę podkreślić, że wizualizacji wyników badań służą dobrze opracowane autorskie zestawienia tabelaryczne oraz wykresy.

Konkluzja recenzji

Po lekturze pracy doktorskiej mgr Lubomiry Trojan wyrażam przekonanie, że dokonany przegląd literatury oraz sposób i zakres prezentacji jego wyników stanowią podstawę do stwierdzenia, iż Doktorantka posiada ogólną wiedzę teoretyczną w dyscyplinie nauki o zarządzaniu i jakości oraz spełnia tym samym w tym zakresie przesłankę ustawową. Należy jednocześnie zauważyć, że praca posiada interdyscyplinarny wymiar, który upatruję jako jeden z jej atutów. Wynika to z tego, że główny nurt prowadzonych w pracy doktorskiej rozważań dotyczący kwestii immanentnie związanych z dyscypliną: nauki o zarządzaniu i jakości został rozwinięty i wzbogacony o psychologiczne i socjologiczne wymiary wykorzystania metody design thinking we współczesnym zarządzaniu ze szczególnym uwzględnieniem niematerialnego dziedzictwa kulturowego regionu.

Autorka pracy doktorskiej w pełni spełniła również kolejną przesłankę ustawową

dotyczącą umiejętności samodzielnej pracy naukowej. Mając na uwadze przeprowadzone z wykorzystaniem triangulacji metod postępowanie badawcze, które zostało ukierunkowane na realizację sformułowanego we wstępie celu głównego oraz celów o charakterze teoretyczno-poznawczym, metodycznym i praktycznym, należy podkreślić, że praca posiada oryginalny charakter wyrażający się w sposobie rozwiązania podjętego problemu naukowego. Waler oryginalności rozprawy upatruję także przez pryzmat sformułowanych przez mgr Lubomirę Trojan wielu wniosków dotyczących skuteczności design thinking w tworzeniu rozwiązań w obszarze niematerialnego dziedzictwa kulturowego regionu, które są ważne z punktu widzenia rozwoju dyskursu naukowego poświęconego zarządzaniu dziedzictwem kulturowym, jak i użyteczne dla osób zarządzających sferą kultury, a w tym odpowiedzialnych za ochronę i rozwój dziedzictwa kulturowego regionu.

W konkluzji recenzji wyrażam przekonanie, że rozprawa doktorska mgr Lubomiry Trojan pt. „Zastosowanie design thinking w zarządzaniu niematerialnym dziedzictwem kulturowym regionu”, przygotowana pod kierunkiem naukowym dra hab. Bernarda Ziębickiego, prof. UEK w pełni spełnia warunki stawiane rozprawom doktorskim określone w art. 187 ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (tekst jednolity Dz.U. z 2023 r. poz. 742). W związku z tym wnoszę o przyjęcie rozprawy doktorskiej mgr Lubomiry Trojan i dopuszczenie do publicznej obrony.

Wniosek o wyróżnienie rozprawy doktorskiej mgr Lubomiry Trojan

Z uwagi na przedstawione w recenzji walory rozprawy doktorskiej mgr Lubomiry Trojan stawiam wniosek o jej nagrodzenie, zgodnie z zasadami obowiązującymi w Akademii WSB. W uzasadnieniu sformułowanego wniosku o wyróżnienie rozprawy doktorskiej, chciałabym syntetycznie wskazać na główne osiągnięcia Doktorantki, do których zaliczam przede wszystkim:

- bardzo dobre zidentyfikowanie luki w wymiarze teoretycznym, metodycznym i empirycznym oraz podjęcie ważnego tematu dotyczącego możliwości zastosowania metody design thinking w zarządzaniu niematerialnym dziedzictwem kulturowym regionu,
- dobre osadzenie wyników wartościowych badań empirycznych w literaturze przedmiotu z zakresu zarządzania designem, design thinking, jak i ochrony oraz rozwoju dziedzictwa kulturowego regionu,
- sformułowanie ważnych celów (głównego oraz szczegółowych o charakterze teoretyczno-poznawczym, metodycznym i praktycznym), które zostały osiągnięte

dzięki zrealizowaniu przez Doktorantkę wieloetapowego postępowania badawczego z wykorzystaniem triangulacji metod badań jakościowych i ilościowych, która choć nie jest celem samym w sobie, to jej stosowanie pozwala na szersze i głębsze spojrzenie na badane kategorie,

- przedstawienie zgodnie ze standardami naukowymi metodyki zrealizowanych badań empirycznych i poddanie zgromadzonego bogatego materiału badawczego właściwej analizie z wykorzystaniem dobrze dobranych metod,
- poszerzenie dotychczasowej wiedzy w zakresie zarządzania dziedzictwem kulturowym regionu oraz metody design thinking, a także zbudowanie modelu procesu design thinking dla obszaru niematerialnego dziedzictwa kulturowego regionu wraz ze zidentyfikowaniem szeregu zależności występujących między stosowaniem metody design thinking w sferze niematerialnego dziedzictwa kulturowego regionu a jego ochroną, rozwojem i zarządzaniem.

Ponadto z uwagi na liczne walory pracy doktorskiej zachęcam Doktorantkę do upowszechniania zaprezentowanych w rozprawie wyników w formie cyklu artykułów lub monografii naukowej, która mogłaby stanowić inspirację dla badaczy sfery kultury i osób zarządzających dziedzictwem kulturowym regionu.

Magdalena Sobocińska